

Spis treści

1. WSTĘP	2
1.1. Podstawy formalno – prawne opracowania prognozy.....	2
1.2. Cel prognozy.....	2
1.3. Zakres prognozy.....	3
1.4. Metodologia.....	4
2. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROJEKTU AKTUALIZACJI PLANU GOSPODARKI ODPADAMI	5
2.1. Cele główne.....	5
2.2. Cele szczegółowe.....	5
2.3. Zadania wg harmonogramu ramowego z zakresu gospodarki odpadami.....	6
2.4. Założenia alternatywne.....	7
3. DOKUMENTY NADRZĘDNE I WYTYCZONE PRZEZ NIE CELE Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA	8
3.1. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010.....	8
3.2. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami.....	8
3.3. Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami.....	9
4. POWIĄZANIE AKTUALIZACJI PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI	10
4.1. Strategia Rozwoju Gminy.....	10
5. ANALIZA	11
5.1. Aktualny stan środowiska.....	11
5.1.1. Zasoby wodne.....	11
5.1.2. Powierzchnia ziemi i gleba.....	12
5.1.3. Zasoby przyrody, formy ochrony przyrody.....	12
5.1.4. Powietrze.....	14
5.1.5. Hałas, pola elektromagnetyczne.....	14
5.1.6. Energia odnawialna.....	15
5.1.7. Gospodarka odpadami.....	15
5.2. Identyfikacja problemów w zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy.....	18
6. ZANIECHANIE REALIZACJI PGO	18
7. ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO REALIZACJI PGO I ZAPOBIEGANIE NEGATYWNYM ODDZIAŁYWANIOM	18
7.1. Potencjalne znaczące oddziaływanie realizacji aktualizowanego PGO na środowisko.....	18
7.2. Zapobieganie, ograniczanie lub kompensacja przyrodnicza ujemnych oddziaływań na środowisko.....	19
8. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE REALIZACJI PROGRAMU NA ŚRODOWISKO	19
9. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU AKTUALIZACJI PGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	19
10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	21

1. WSTĘP

Zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz 1227 ze zm.) „przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty (...) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, ustalające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (...)” a także w przypadku wprowadzania zmian do przyjętych dokumentów (art. 50).

W celu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko aktualizowanego projektu Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Opalenica, organ administracji publicznej – Burmistrz Opalenicy, na podstawie zapisu art. 51 ust. 1 w/w ustawy, został zobowiązany do sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu.

1.1. Podstawy formalno – prawne opracowania prognozy

Podstawy formalno – prawne opracowania prognozy oddziaływania na środowisko projektu Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Opalenica stanowią:

- Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz 1227 ze zm.),

1.2. Cel prognozy

Podstawowym celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektu Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Opalenica nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Istotą sprawy jest sytuacja, w której względy ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są rozważane na równi z innymi celami i priorytetami. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Podlegający ocenie dokument w swoim założeniu jest dokumentem ogólnym, chociaż definiuje nie tylko priorytety i ich cele, które wyznaczają kierunki działań związanych z ochroną środowiska na terenie gminy, ale także określa terminy ich osiągnięcia i wielkość przewidywanych środków finansowych (środki własne, budżet gminy, Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze UE). Ocena oddziaływania na środowisko może mieć w tej sytuacji jedynie charakter jakościowy.

1.3. Zakres prognozy

Szczegółowe wymagania dotyczące zakresu prognozy określa ustawa z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2008 nr 199 poz 1227 ze zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialnez uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

Prognoza przedstawia również:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.4. Metodologia

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Opalenica została sporządzona zgodnie z wymaganym zakresem w myśl art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2008 nr 199 poz 1227 ze zm.).

W opracowaniu wykorzystano także:

1. Program Ochrony Środowiska Gminy Opalenica na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008 - 2011 [2004]
2. Strategia Rozwoju Gminy Opalenica na lata 2007 – 2015 – przyjęta uchwałą nr XIV/105/2008 Rady Miejskiej w Opalenicy z dnia 28 marca 2008r.[2008]
3. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Nowotomyskiego [2004]
4. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019 – przyjęty uchwałą nr XXII/284/08 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 31 marca 2008r.
5. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami – przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 2006r. (M.P. Z 2006r. nr 90 poz. 946)
6. Publikacje Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu.
7. Publikacje i bazy danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Dodatkowe źródło informacji stanowiły dane i ustalenia uzyskane w Urzędzie Miejskim w Opalenicy. W pracach nad prognozą oceniono stan i funkcjonowanie środowiska i inne ustalenia zawarte w projekcie planu.

Dokonano kompleksowej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska, ludzi i ich dobra materialne, obiekty chronione, zmiany w krajobrazie, i klimat.

2. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROJEKTU AKTUALIZACJI PLANU GOSPODARKI ODPADAMI

Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Opalenica została sporządzona w celu określenia aktualnych warunków, wymagań oraz zadań niezbędnych do realizacji z zakresu gospodarki odpadami w powiązaniu z ochroną środowiska.

Zgodnie z art. 14 i 15 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz.U. z 2007r. nr 39 poz. 251) - organ wykonawczy gminy posiada obowiązek opracowania planu gospodarki odpadami oraz jego aktualizacji wynikającej ze zmian wprowadzonych ustawą z lipca 2005 roku. Zakres gminnego planu gospodarki odpadami określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami - § 4 (Dz. U. Nr 46, poz. 333 z dnia 13 marca 2006 r.).

2.1. Cele główne

Biorąc pod uwagę wyniki analizy stanu aktualnego gospodarki odpadami na terenie Gminy Opalenica, prognozy demograficzne oraz ilościowe odpadów, założenia dokumentów wyższego rzędu, w gospodarce odpadami komunalnymi dla Gminy Opalenica przyjęto następujące cele główne do zrealizowania w latach 2009- 2016:

1. Minimalizację ilości wytwarzanych odpadów komunalnych,
2. Zmniejszenie ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie,
3. Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
4. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
5. Gospodarowanie odpadami w gminie w oparciu o zakład zagospodarowania odpadów – ZUO Clean City.

2.2. Cele szczegółowe

Cele główne będą osiągnane przez realizację celów szczegółowych w krótszym przedziale czasowym tj. w latach 2009- 2012:

1. prowadzenie działań edukacyjnych i promujących ograniczanie wytwarzania odpadów, wspierających uzyskanie efektu oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB, a także właściwe zagospodarowanie wytworzonych już odpadów,
2. aktualizacja zapisów *Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Opalenica* oraz wymagań dla podmiotów zbierających odpady komunalne, dostosowujących zasady organizacji systemu gospodarki odpadami do celów wyznaczonych w Planie,
3. podjęcie działań w zakresie tworzenia ponadgminnych systemów odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych (ZUO Clean City) ze szczególnym uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji,
4. ciągły nadzór nad istniejącym systemem odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców gminy oraz bieżąca aktualizacja ewidencji umów i pojemników,
5. rozszerzenie zakresu selektywnego zbierania odpadów w celu zwiększenia ich ilości wydzielonej z ogólnej masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy Opalenica,

6. zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odbiór odpadów komunalnych – do końca 2009r.
7. zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów biodegradowalnych i ich zagospodarowania w celu osiągnięcia limitów, określonych w ustawie o odpadach, dotyczących maksymalnej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, możliwych do składowania:
 - w 2010 r. nie więcej niż 75 %,
 - w 2013 r. nie więcej niż 50 %,
 - w 2020 r. nie więcej niż 35 %

masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,

8. udział w tworzeniu regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów komunalnych (ZUO Clean City),
9. ograniczenie ilości składowanych osadów ściekowych na rzecz ich wykorzystania po przetworzeniu,
10. bieżące inwentaryzowanie i likwidacja powstających dzikich wysypisk;
11. okresowe monitorowanie postępu realizacji założeń Planu przy użyciu zaproponowanych wskaźników.

2.3. Zadania wg harmonogramu ramowego z zakresu gospodarki odpadami

1. Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
2. Współpraca Gminy z organizacjami odzysku i przemysłem w celu stymulowania rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne.
3. Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na odzyskiwanie energii zawartej w odpadach w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania.
4. Wydawanie decyzji w sprawie usuwania odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych.
5. Współpraca przy budowie instalacji do zagospodarowania odpadów (ZUO Clean City).
6. Prowadzenie działań edukacyjno- informacyjnych promujących właściwe postępowanie z odpadami.
7. Kontrolowanie zgodności ustaleń zawartych w wydanych, podmiotom prowadzącym działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, zezwoleniach.
8. Kontrolowanie stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych.
9. Bieżąca likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. dzikie wysypiska).
10. Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Jastrzębnikach.
11. Monitoring składowiska odpadów komunalnych w Jastrzębnikach - po zamknięciu.
12. Zapewnienie przepływu strumieni odpadów zgodnie z uchwalonym planem gospodarki odpadami – w tym akcje informacyjno- edukacyjne o sposobach i możliwości zbiórki odpadów takich jak:
 - szkło, papier, tworzywa sztuczne, biodegradowalne,
 - niesegregowane (zmieszane),
 - wielkogabarytowe i budowlane,
 - niebezpieczne (np. przeterminowane leki, baterie),
 - urządzenia elektryczne i elektroniczne.

13. Prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych.
14. Objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców gminy.
15. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie do max 75% (w stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych w gminie w roku 1995).
16. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie do max 50% (w stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych w gminie w roku 1995).
17. Zmniejszenie masy składowanych odpadów do max 85%.
18. Wspieranie działań informacyjno – edukacyjnych w zakresie wpływu odpadów na zdrowie ludzi i środowisko oraz wytwarzania i gospodarowania nimi.
19. Rozwój istniejących i organizacja nowych systemów zbierania odpadów z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych (gospodarstwa domowe).
20. Realizacja zadań w zakresie gospodarowania azbestem:
 - demontaż pokryć dachowych,
 - wymiana rur azbestowych w sieci wodociągowej
21. Sporządzanie sprawozdań z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami.
22. Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami.
23. Prowadzenie akcji edukacyjnych w placówkach oświatowych oraz bezpośrednio wśród mieszkańców w zakresie wpływu odpadów na zdrowie ludzi i środowisko.
24. Uwzględnianie w przetargach publicznych zakupu wyrobów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów.
25. Aktualizacja zapisów Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Opalenica.

2.4. Założenia alternatywne

Art. 51.2. pkt. 3b *ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. nr 199 poz. 1227 ze zm.) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W przypadku opracowywania projektu aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Opalenica, już na etapie tworzenia dokumentu samorząd gminny spośród licznych wariantów planowanych zadań z zakresu gospodarki odpadami ustala ostatecznie te, których realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska w gminie. Kryterium wyboru odpowiednich kierunków działań i wynikających z nich zadań stanowią zarówno aspekty ekologiczne jak i ekonomiczne. Gmina, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju, dokonała wyboru takich założeń, które umożliwią kształtowanie środowiska, jego ochronę lub stanowią pewne metody naprawcze przy jednoczesnym zagwarantowaniu stabilnego rozwoju gospodarczego gminy.

Reasumując – w aktualizowanym Planie Gospodarki Odpadami na etapie projektowania dokumentu - spośród licznych założeń alternatywnych zostały wybrane tylko takie, których realizacja umożliwi zrównoważony rozwój gminy.

3. DOKUMENTY NADRZĘDNE I WYTYCZONE PRZEZ NIE CELE Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA

3.1. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010

W gospodarce odpadami komunalnymi – wg. KPGO przyjęto następujące cele:

- objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców, najpóźniej do końca roku 2007 (KPGO przyjęty był pod koniec roku 2006),
- zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów, dla którego minimalne wymagania określono w KPGO 2010, najpóźniej do końca 2007r.,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych:
 - w 2010 r. więcej niż 75%,
 - w 2013 r. więcej niż 50%,
 - w 2020 r. więcej niż 35%

masy tych odpadów wytworzonych w 1995r.,

- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 85% wytworzonych odpadów do końca 2014r.,
- redukcja liczby składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których są składowane odpady komunalne, do max 200 do końca 2014r.

W perspektywie do 2018 podstawowe cele w gospodarce komunalnymi osadami ściekowymi są następujące:

- ograniczenie składowania osadów ściekowych,
- zwiększenie ilości komunalnych osadów ściekowych przetwarzanych przed wprowadzaniem do środowiska oraz osadów przekształconych metodami termicznymi,
- maksymalizacja stopnia wykorzystania substancji biogennej zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego i chemicznego.

3.2. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami

Według koncepcji "Planu Gospodarki Odpadami dla województwa wielkopolskiego" w gospodarce odpadami komunalnymi dla woj. wielkopolskiego przyjęto następujące cele:

Cele główne:

1. Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB.
2. Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska.
3. Gospodarowanie odpadami w województwie w oparciu o ponadgminne zakłady zagospodarowania odpadów.
4. Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu

5. Wylimitowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.
6. Zmniejszenie ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie.
7. Zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich składowisk odpadów niespełniających przepisów prawa.

Cele szczegółowe:

1. Objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych, w tym zbieraniem selektywnym 100% mieszkańców województwa do końca roku 2008.
2. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie. W stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych w województwie wielkopolskim w roku 1995, zgodnie z zapisami krajowego planu gospodarki odpadami (2006) dopuszcza się do składowania następujące ilości odpadów ulegających biodegradacji:
 - w 2010 r. więcej niż 75%,
 - w 2013 r. więcej niż 50%,
 - w 2020 r. więcej niż 35%
3. Zmniejszenie masy składowanych odpadów do max. 85% ilości odpadów wytwarzanych w roku 2014.

3.3. Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami

Na etapie sporządzenia aktualizacji gminnego planu gospodarki odpadami – PGO na poziomie powiatowym nie został jeszcze zaktualizowany i obowiązującym jest dokument utworzony w 2004r. W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi określono cele strategiczne gospodarki odpadami, które będą możliwe do osiągnięcia poprzez realizowanie przyjętych kierunków działań dla Powiatu Nowotomyskiego:

- 1 Unikanie powstawania odpadów.
 - 1.1 Uświadczenie społeczeństwu zasad funkcjonowania systemu gospodarki odpadami.
- 2 Minimalizacja powstawania odpadów.
 - 2.1 Promowanie technologii małodopadowych.
 - 2.2 Ewidencjonowanie odpadów.
 - 2.3 Opracowanie zasad funkcjonowania systemu gospodarki odpadami.
- 3 Selektowna zbiórka odpadów.
 - 3.1 Organizacja systemu zbiórki odpadów zmieszanych.
 - 3.2 Organizacja systemu zbiórki odpadów opakowaniowych.
 - 3.3 Organizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.
 - 3.4 Organizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych.
 - 3.5 Organizacja systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych z sektora budowlanego i wraków pojazdów.
- 4 Odzysk odpadów ze wskazaniem na recykling materiałowy i organiczny.
 - 4.1 Właściwe zagospodarowanie selektywnie zebranych odpadów.
- 5 Właściwe unieszkodliwianie odpadów, których nie udało się poddać odzyskowi i recyklingowi.
 - 5.1 Właściwe unieszkodliwienie odpadów nie nadających się do dalszego zagospodarowania.
- 6 Przeprowadzenie zgodnie z obowiązującymi wymogami formalno-technicznymi rekultywacji zamkniętych składowisk odpadów.

6.1 Przeprowadzenie właściwej rekultywacji składowisk zamkniętych decyzją Starosty i składowisk nieczynnych.

7 Podnoszenie świadomości ekologicznej – edukacja ekologiczna.

7.1 Prowadzenie edukacji wśród osób odpowiedzialnych za planowanie i realizację gospodarki odpadami na terenie powiatu.

7.2 Prowadzenie akcji informacyjno edukacyjnej wśród mieszkańców.

W chwili obecnej w Starostwie Powiatowym w Nowym Tomyślu trwają prace nad projektem aktualizacji powiatowego planu gospodarki odpadami.

4. POWIĄZANIE AKTUALIZACJI PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI

4.1. Strategia Rozwoju Gminy

W 2008r. została utworzona Strategia Rozwoju Gminy Opalenica na lata 2007 – 2015, która została przyjęta uchwałą nr XIV/105/2008 Rady Miejskiej w Opalenicy z dnia 28 marca 2008r. Na podstawie faktograficznej diagnozy społeczno – gospodarczej Gminy oraz społecznej oceny mieszkańców sformułowano cele rozwojowe Gminy Opalenica.

Cel główny: *Trwały i bezpieczny dla środowiska rozwój społeczno – gospodarczy Gminy przy racjonalnym wykorzystaniu jej walorów przyrodniczych, historycznych i lokalizacyjnych oraz zasobów pracy i potencjału ekonomicznego.*

Cel główny jest uszczegółowiony poprzez cele strategiczne i operacyjne. Dla każdego celu strategicznego wyznaczono cele operacyjne.

Cel strategiczny 1: Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej w gminie

Cele operacyjne:

1. Przebudowa dróg w mieście
2. Przebudowa dróg gminnych na terenach wiejskich
3. Modernizacja oświetlenia dróg

Cel strategiczny 2: Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w całej Gminie

Cele operacyjne:

1. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w mieście
2. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich
3. Unowocześnienie systemu oczyszczania ścieków w Gminie
4. Modernizacja sieci wodociągowej w Gminie

Cel strategiczny 3: Aktywizacja gospodarcza Gminy

Cele operacyjne:

1. Aktualizacja koncepcji zagospodarowanie przestrzennego Gminy
2. Wsparcie przez Samorząd Gminy rozwoju gospodarczego na terenie Gminy
3. Rozwój usług turystycznych w Gminie

4. Inne zadania realizujące cel główny Strategii

Cel strategiczny 4: Rozwój systemu usług społecznych w Gminie

Cele operacyjne:

- 1.** Modernizacja i rozbudowa obiektów oświatowych
- 2.** Doskonalenie jakości procesów dydaktycznych i wychowawczych w gminnych placówkach oświatowych
- 3.** Modernizacja bazy dla zaspokajania potrzeb kulturalnych
- 4.** Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej, sportowej i zdrowotnej
- 5.** Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

Cel strategiczny 5: Dbłość o środowisko naturalne Gminy

Cele operacyjne:

- 1.** Bezpieczna gospodarka odpadami komunalnymi
- 2.** Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
- 3.** Ochrona przyrody

5. ANALIZA

Analizę oceny stanu środowiska w gminie Opalenica przeprowadzono w oparciu o publikacje, w tym raport o stanie środowiska w Województwie Wielkopolskim, opracowywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz dane uzyskane w Urzędzie Miejskim w Opalenicy. Zostały wykorzystane także informacje z dostępnej bazy Państwowego Instytutu Geologicznego.

5.1. Aktualny stan środowiska

5.1.1. Zasoby wodne

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe zajmują 145 ha, z czego wody płynące zajmują łączną powierzchnię 21 ha, wody stojące – 5 ha, wody w rowach – 117 ha a w stawach 2 ha.

Opalenica w całości położona jest w regionie Warty, dorzecza Odry.

Niemal cała Gmina Opalenica położona jest w zlewni Mogilnicy. Rzeką Mogilnica nazywane są trzy ciekі łączące się ze sobą w rejonie Wojnowic i Troszczyzna. Dla wyróżnienia ciekі te nazwano Mogilnicą: Zachodnią, Wschodnią i Górną. Jako ciek podstawowy przyjmuje się wypływającą z Jeziora Pniewskiego Mogilnicę Górną, której długość całkowita wynosi 66,8 km.

Z raportu „Stan środowiska w Wielkopolsce w roku 2007” Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu wynika, że wody rzeki Mogilnicy mają V klasę czystości. Oznacza to, że wody tej rzeki oceniane są jako wody „złej jakości”.

Wody podziemne

Niemal cała Gmina położona jest w granicach głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) 144 „Wielkopolska Dolina Kopalna” uformowanego w okresie interglacjału zlodowacenia bałtyckiego. Wielkopolska Dolina Kopalna (WDK) o powierzchni ok. 4 000 km² przebiega przez środkową Wielkopolskę,

jej użytkowe poziomy wodonośne znajdują się w utworach czwartorzędowych (średnia głębokość ujęć: 60 m), a szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 480 tys. m³/d.

Północna część Gminy położona jest w granicach głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) oznaczonego numerem 145 „Dolina kopalna Szamotuły-Duszniki”. Zbiornik wód podziemnych jest typu porowego o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 36 tys. m³/d w utworach czwartorzędowych (średnia głębokość ujęć 40 m). Łączna powierzchnia zbiornika to około 200 km².

Cała Gmina znajduje się w obszarach wysokiej ochrony (OWO) ww. GZWP 144 i GZWP 145.

Na obszarze Gminy występują dwa użytkowe piętra wodonośne: trzeciorzędowe i czwartorzędowe. W piętrze czwartorzędowym występują dwa poziomy wodonośne: poziom międzyglinowy górny i poziom międzyglinowy dolny Wielkopolskiej Doliny Kopalnej.

Poziom WDK występuje na obszarze całej Gminy. Wykształcony jest w postaci piasków średnich z domieszką żwiru, w spągu występuje miejscami kilkumetrowa warstwa pospółki względnie żwiru. Poziom międzyglinowy górny występuje sporadycznie na terenie Gminy. Wykształcony jest w postaci piasków pylastych i drobnych, miejscami pospółek i żwirów.

Zwierciadło wód gruntowych na terenie gminy występuje stosunkowo płytko: na przeważającym obszarze jest to głębokość 1-2 m ppt. W części zachodniej Gminy poziom wód gruntowych obniża się osiągając głębokość przekraczającą 5 m ppt, a miejscami nawet 10 m ppt. Najpłycej, na głębokości 0,5-1,0 m ppt, wody gruntowe występują na terenach położonych wzdłuż cieków, miejscami (zwłaszcza w okresie wiosennych roztopów) podtapiając teren. Poziom ten ujmowany jest jedynie kopanymi studniami gospodarskimi.

5.1.2. Powierzchnia ziemi i gleba

Warunki glebowe na gruntach rolnych w Gminie są zróżnicowane. Gleby pseudobielicowe znajdują się na połowie obszaru gruntów rolnych. Czarne ziemie obejmują 27 % powierzchni gruntów rolnych. Poza tym występują tutaj jeszcze gleby brunatne.

Na terenie Gminy Opalenica zostały zakwalifikowane dwa obręby do obszaru o niekorzystnych warunkach (ONW).

Do obszarów szczególnie narażonych (OSN) zakwalifikowano obszary zlewni rzek Samica Stęszewska i Mogilnica, podlegają one tzw. dyrektywie azotanowej. Na terenie Gminy miejscowościami zakwalifikowanymi do OSN są: część miejscowości Wojnowice oraz część miejscowości Łagwy.

5.1.3. Zasoby przyrody, formy ochrony przyrody

Lasy

Wg podziału Polski na krainy i dzielnice przyrodniczo-leśne (podział według L. Mroczkiewicza) Gmina Opalenica leży w obrębie Krainy Wielkopolsko-Pomorskiej i dzielnicy Wielkopolsko-Kujawskiej. Charakteryzuje się ona warunkami sprzyjającymi głównie rozwojowi borów sosnowych świeżych z domieszką gatunków liściastych jak dąb, buk i grab. Lasy zajmują około 3 672 ha, co stanowi ponad 24 % powierzchni Gminy.

Przeważają lasy państwowe – 3,2 tys. ha. Największe kompleksy leśne występują w zachodniej części Gminy i należą administracyjnie do Nadleśnictwa Grodzisk Wlkp., obręb Porażyn. W lasach tych

występują cztery typy siedliskowe. Największą powierzchnię zajmuje bór mieszany i świeży (ok. 40 % powierzchni leśnej), następnie bór świeży (ok. 30 %), dalej las mieszany (ok. 25%) a najmniejszą powierzchnię zajmuje las świeży (ok. 5 % powierzchni leśnej). W drzewostanie dominuje sosna, zaś w lesie świeżym w domieszce występuje dąb. W runie spotyka się borówkę czarną, borówkę brusznic, pszeniec zwyczajny.

Drugi mniejszy kompleks leśny leży na wschód od miasta Opalenica i należy administracyjnie do Nadleśnictwa Konstantynowo. Około 80 % pow. lasu należy do typu siedliskowego lasu wilgotnego z występującymi tutaj przede wszystkim dębami i domieszką brzozy, jesionu i olchy. Pozostałe 20 % to siedliska lasu świeżego z przeważającym drzewostanem dębu i brzozy.

Obszary chronione

W Gminie jest łącznie 8,1 ha gruntów zaliczanych do obszarów prawnie chronionych. Są tutaj 63 pomniki przyrody. W lasach Nadleśnictwa Konstantynowo, w dolinie Mogilnicy utworzono rezerwat „Urbanowo” o pow. 7,73 ha, chroniący głównie zespół łągu olszowego z fragmentami olsu. Na terenie Gminy znajduje się kilkanaście pomników przyrody wyznaczonych Zarządzeniem Wojewody Poznańskiego. Stanowią je pojedyncze gatunki drzew.

Na terenie Gminy znajduje się 6 zespołów dworsko-parkowych wpisanych do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Są to zespoły we wsiach: Dakowy Mokre, Niegolewo, Porażyn (2) Wieś, Rudniki, Sielinko.

Część lasów na terenie gminy podlega ochronie na mocy ustawy o lasach. Cała powierzchnia lasów Nadleśnictwa Konstantynowo na terenie Gminy Opalenica włączona została do lasów ochronnych. Są to:

- lasy wodochronne – o łącznej powierzchni 2 165,91 ha,
- lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody – 175,58 ha, w tym rezerwat przyrody „Urbanowo” o powierzchni 7,73 ha,
- lasy stanowiące drzewostany nasienne – 34,34 ha,
- lasy obronne (o szczególnym znaczeniu dla obronności pastwa).

Natomiast w Nadleśnictwie Grodzisk Wlkp. w obrębie Porażyn lasy ochronne zajmują niewielką powierzchnię i obejmują oddziały 407 do 410 – 41,76 ha.

Obszary NATURA 2000

Na terenie gminy Opalenica ustanowiono prawnie obszar NATURY 2000 o nazwie „Kopanki”. Jest to siedlisko nietoperzy nocka dużego o powierzchni 0,1 ha – zajmujący poddasze Szkoły Podstawowej w Kopankach. W 2006r. wystąpiono do Komisji Europejskiej o rozszerzenie tego terenu. Specjalny obszar ochrony oznaczony został symbolem PLH30008 „Kopanki”.

Projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk "Dolinia Mogielnicy" – PLH30005 – obejmuje lasy dorzecza Mogilnicy. Skupia przede wszystkim łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (91E0-3), grąd środkowoeuropejski (9170) oraz łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (91F0) o różnym stopniu zachowania.

5.1.4. Powietrze

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są przede wszystkim: zanieczyszczenia komunikacyjne – liniowe oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji.

Gmina Opalenica, w kategorii oceny jakości powietrza, została przydzielona do strefy nowotomysko-wolsztyńskiej. Wyniki klasyfikacji strefy (w 2007r.) przedstawiały się następująco:

1. pod kątem ochrony zdrowia:
 - dla zanieczyszczeń: SO₂, NO₂, PM10, kadm, arsen, nikiel, BaP, Pb, C₆H₆, CO – klasa A,
 - dla zanieczyszczeń: O₃ – klasa C,
2. pod kątem ochrony roślin:
 - dla zanieczyszczeń: SO₂, NO_x - klasa A,
 - dla zanieczyszczeń: O₃ – klasa C.

5.1.5. Hałas, pola elektromagnetyczne

Podstawowymi źródłami emisji hałasu w Gminie są:

- transport drogowy (hałas komunikacyjny),
- obiekty prowadzące działalność gospodarczą (hałas przemysłowy).

Określenie wpływu emisji hałasu na środowisko wymaga przeprowadzenia badań faktycznego stanu jakości klimatu akustycznego w gminie Opalenica. Na terenie gminy według badań WIOŚ w Poznaniu, w 2 badanych punktach wystąpiły przekroczenia norm hałasu. Przekroczenia te dotyczyły hałasu komunikacyjnego w odniesieniu do budynków użyteczności publicznej.

Prowadzony w 2005 r. przez Zarząd Dróg Wojewódzkich *Pomiar ruchu na drogach wojewódzkich* wykazał, iż w Mieście Opalenica na trasie drogi wojewódzkiej nr 307 średni dobowy ruch pojazdów samochodowych ogółem wyniósł 8945 w tym samochodów osobowych – 7397 a lekkich samochodów ciężarowych (dostawczych) – 930 pojazdów / dobę. Na odcinku drogi 307 na trasie Buk – Opalenica odnotowanych zostało średnio 6665 pojazdów w ciągu doby, natomiast na odcinku Opalenica – Bukowiec: średnio 2998 pojazdów na dobę.

W celu zmniejszenia natężenia ruchu komunikacyjnego planuje się przeprowadzenie obwodnicy miasta Opalenica w południowej jego części, a także realizację inwestycji polegającej na wybudowaniu obejścia wsi Wojnowice po stronie południowej oraz obejścia wsi Porążyn po stronie północnej. Wymienione obwodnice przeprowadzone będą w ciągu drogi wojewódzkiej nr 307.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego są stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej, medyczne urządzenia diagnostyczne i terapeutyczne, urządzenia przemysłowe i gospodarstwa domowego oraz systemy przesyłowe energii elektrycznej. Na terenie gminy zlokalizowane są takie źródła promieniowania elektromagnetycznego jak:

- dwie napowietrzne linie 110 kV z kierunku wschodniego od GPZ Buk oraz od południa z GPZ Grodzisk Wilkp .,
- Elektrownia Przemysłowa Cukrowni Opalenica,
- stacje elektroenergetyczne (GZP w Troszcznie),

- stacje transformatorowe średniego napięcia 110/15 kV,
- urządzenia nadawcze, diagnostyczne i inne, będące w posiadaniu policji, straży pożarnej, pogotowia, wojska, placówek naukowo - badawczych i zakładów przemysłowych.

Określenie dokładnego oddziaływania emisji pól elektromagnetycznych na środowisko i człowieka wymaga przeprowadzenia badań faktycznego stanu i wpływu na poszczególne jednostki.

5.1.6. Energia odnawialna

Na terenie gminy Opalenica wykorzystanie energii odnawialnej realizowane jest głównie przez prywatnych inwestorów i dotyczy to głównie takich instalacji jak baterie słoneczne i kotłownie na biomasę.

Na terenie gminy Opalenica można wymienić takie instalacje do pozyskiwania energii ze źródeł niekonwencjonalnych jak:

1. kotły (2 szt.) na biomasę – słomę, znajdujące się na terenie Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Dakowach Mokrych,
2. ciepłownia na drewno znajduje się na terenie P.P.H.U. „Drewnostyl” Rudniki 5, Opalenica.
3. ciepłownie na gaz:
 - kotłownia miejska, Dalkia Poznań,
 - NORDZUKER Polska S.A. ,
 - Kotłownie gazowe w zarządzie PGKiM KOMOPAL Sp. Z o.o. - ul. Spokojna 18, ul. Spokojna 13, ul. Poprzeczna 9, 9a, 7, 7a, ul. 5 Stycznia.

Na terenie gminy planowana jest także lokalizacja elektrowni wiatrowych – w obrębie Urbanowo i w obrębie Wojnowice.

5.1.7. Gospodarka odpadami

W ostatnim wieloleciu liczba mieszkańców wykazała niewielki wzrost, jednakże prognozy Głównego Urzędu Statystycznego wykazują spadki liczby mieszkańców w zbliżających się latach aż do roku 2030. Prognozując ilość wytwarzanych odpadów komunalnych należy uwzględnić dodatkowe czynniki. W każdej społeczności wraz z upływem czasu następują zmiany warunków życia. Obecny styl życia ma charakter konsumpcyjny i wiąże się głównie ze zmianą jakości produkowanych odpadów. Zjawisko to sprzyja powstawaniu większej ilości odpadów opakowaniowych oraz pozostałości po produktach przetworzonych. Zmniejsza się ilość odpadów z obróbki żywności nieprzetworzonej, które obecnie stanowią głównie domenę producentów i handlarzy żywnością. Wzrost jakości życia powoduje również zwiększenie powstawania odpadów w takich grupach jak sprzęt elektryczny i elektroniczny (głównie AGD, RTV).

Zbiórką i wywozem odpadów komunalnych zmieszanych z terenu gminy zajmują się firmy: Przedsiębiorstwo wielobranżowe „LS-PLUS” sp. z o.o., REMONDIS Sanitech Poznań Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej KOMOPAL Sp. z o.o., TEW – Gospodarowanie Odpadami Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Budowlane „DOMBUD” Sp. z o.o., ZUO CLEAN CITY Sp. z o.o. Natomiast selektywną zbiórkę odpadów opakowaniowych prowadzą firmy Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej KOMOPAL Sp. z o.o. oraz „LS-PLUS” sp. z o.o.

Szacunkowo na terenie gminy Opalenica wytwarzanych jest rocznie ok. 2700 ton odpadów komunalnych zmieszanych i ok. 200 ton odpadów zbieranych selektywnie. Do selektywnie zbieranych odpadów należą opakowania z tworzyw sztucznych, papier i tektura, szkło i tekstylia. Odpady te są obecnie

zbierane systemem workowym.

W odpadach komunalnych wyodrębniany jest strumień odpadów niebezpiecznych, który głównie stanowią baterie i akumulatory, przeterminowane leki, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny ale także i odpady opakowaniowe po środkach niebezpiecznych.

Na terenie gminy Opalenica wytwarzane są komunalne osady ściekowe. Wytwórcami odpadu są właściciele, zarządcy i użytkownicy oczyszczalni ścieków. Na terenie gminy znajdują się 3 oczyszczalnie mechaniczno – biologiczne: w Troszcznie, Opalenicy i na terenie cukrowni NORDZUCKER Polska S.A. w Opalenicy. Ponadto na terenie miasta i gminy Opalenica działa łącznie 160 przydomowych oczyszczalni ścieków.

W Planie Gospodarki Odpadami ujęto także problem wyrobów zawierających azbest – i powstających z nich odpadów podczas wykonywanych prac remontowo - budowlanych. Zgromadzone informacje dotyczące występowania azbestu na terenie gminy umożliwiły oszacowanie potencjalnego kosztu usunięcia tych odpadów. Osoby fizyczne zgłosiły łącznie 26312 m² (ponad 473 tony) użytkowanych pokryć dachowych typu eternit, natomiast PGKiM "KOMOPAL" - 287 m² (ponad 5 ton) tych materiałów. Ponadto PGKiM KOMOPAL zgłosił 29,7 km (1188 ton) wyrobów zawierających azbest w postaci sieci rur wodociągowych. Należy zauważyć, iż rury azbestowe nie stanowią zagrożenia uwalniania pyłu azbestowego do powietrza, dlatego też nie powodują bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi. Ostatecznym terminem usunięcia wszystkich materiałów azbestowo – cementowych z terenu gminy jest rok 2032. Oszacowano, iż na usunięcie zgłoszonego pokrycia eternitowego konieczne będą wydatki wysokości ponad 345 000 zł. Natomiast w przypadku wymiany sieci wodociągowej w Strategii Rozwoju Gminy założono koszt na sumę ok. 6 500 000 zł.

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest ich składowanie na składowisku odpadów komunalnych. Do tego celu obecnie wykorzystywane jest składowisko odpadów w Mnichach, będące częścią zakładu zagospodarowania odpadów ZUO Clean City.

Należy założyć, iż w zakresie organizacyjnym i technologicznym w latach 2009 – 2016 nastąpią zmiany w gospodarowaniu odpadami tj.

1. Zwiększać się będzie ilość mieszkańców objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów.
2. Rozwijać się będzie system zbierania selektywnego odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych.
3. Wzrastać będzie koszt unieszkodliwiania odpadów przez składowanie, co związane będzie m. in. ze wzrostem opłat środowiskowych. Będzie miało to wpływ na zwiększenie opłacalności odzysku, co z kolei spowoduje presję na zwiększenie stopnia odzysku odpadów.
4. Zwiększać się będzie ilość odpadów ulegających biodegradacji poddawanych odzyskowi, w tym również w celach energetycznych (spalanie drewna, papieru oraz produkcja biogazu).
5. Pojawiać się będą coraz tańsze technologie odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
6. Gospodarowanie odpadami organizowane będzie w coraz większym stopniu na szczeblu ponadgminnym, co wiązać się będzie z rozbudową zakładu zagospodarowania odpadów o znaczeniu regionalnym.
7. W wyniku działań edukacyjnych wzrastać będzie świadomość ekologiczna mieszkańców, co pozwoli na wprowadzanie bardziej rozwiniętych systemów gospodarki odpadami.

W gospodarce odpadami komunalnymi dla gminy Opalenica przyjęto następujące cele:

Cele główne

1. Minimalizację ilości wytwarzanych odpadów komunalnych,

2. Zmniejszenie ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie,
3. Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
4. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
5. Gospodarowanie odpadami w gminie w oparciu o zakład zagospodarowania odpadów – ZUO Clean City.

Cele szczegółowe

1. Prowadzenie działań edukacyjnych i promujących ograniczanie wytwarzania odpadów, wspierających uzyskanie efektu oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB, a także właściwe zagospodarowanie wytworzonych już odpadów,
2. Aktualizacja zapisów *Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Opalenica* oraz wymagań dla podmiotów zbierających odpady komunalne, dostosowujących zasady organizacji systemu gospodarki odpadami do celów wyznaczonych w Planie,
3. Podjęcie działań w zakresie tworzenia ponadgminnych systemów odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych (ZUO Clean City) ze szczególnym uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji,
4. Ciągły nadzór nad istniejącym systemem odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców gminy oraz bieżąca aktualizacja ewidencji umów i pojemników,
5. Rozszerzenie zakresu selektywnego zbierania odpadów w celu zwiększenia ich ilości wydzielonej z ogólnej masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy Opalenica,
6. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odbiór odpadów komunalnych – do końca 2009r.
7. Zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów biodegradowalnych i ich zagospodarowania w celu osiągnięcia limitów, określonych w ustawie o odpadach, dotyczących maksymalnej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, możliwych do składowania:
 - w 2010 r. nie więcej niż 75 %,
 - w 2013 r. nie więcej niż 50 %,
 - w 2020 r. nie więcej niż 35 %

masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,

8. Udział w tworzeniu regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów komunalnych (ZUO Clean City),
9. Ograniczenie ilości składowanych osadów ściekowych na rzecz ich wykorzystania po przetworzeniu,
10. Bieżące inwentaryzowanie i likwidacja powstających dzikich wysypisk;
11. Okresowe monitorowanie postępu realizacji założeń Planu przy użyciu zaproponowanych wskaźników.

Osiągnięcie zamierzonych celów umożliwić ma budowa i rozbudowa ponadgminnego systemu w gospodarce odpadami. Gmina Opalenica podlega pod Zakład Zagospodarowania Odpadów Clean City zlokalizowany na terenie gminy Międzychód, pow. międzychodzki – działający w oparciu o instalacje: unieszkodliwiania odpadów komunalnych – składowisko i linię sortowni mechanicznej w Mnichach (gm. Międzychód), kompostownię w gm. Pniewy, kompostownię i rozbudowane składowisko w gm. Szamotuły.

Proponowane kierunki działań i osiągnięcia celów zawarte w Planie Gospodarki Odpadami wymagają systematycznego wdrażania w życie i weryfikacji w zależności od potrzeb.

Bardzo istotnym elementem wdrażania Planu jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji poszczególnych zadań. Podstawą oceny realizacji Planu powinien być monitoring stanu środowiska w odniesieniu do realizowanej gospodarki odpadami.

5.2. Identyfikacja problemów w zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy

Przeprowadzona analiza istniejącego stanu środowiska i gospodarki odpadami na terenie Gminy Opalenica wykazała występowanie następujących problemów:

- niski stopień objęcia mieszkańców gminy zbiórką odpadów – w tym zbiórką odpadów selektywna,
- rosnąca ilość odpadów – głównie opakowaniowych,
- główny udział odpadów biodegradowalnych w ogólnej masie odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych na obszarach miejskich,
- brak selektywnej zbiórki odpadów biodegradowalnych,
- unieszkodliwianie osadów ściekowych przez składowanie,
- nie wydzielenie odpadów biodegradowalnych i niebezpiecznych z odpadów komunalnych.

6. ZANIECHANIE REALIZACJI PGO

Aktualizacja planu gospodarki odpadami jest podyktowana zapisem ustawy o odpadach. Nie przeprowadzenie aktualizacji będzie świadczyło o niewywiązaniu się z tego obowiązku przez Burmistrza Opalenicy. Brak przedmiotowego dokumentu może uniemożliwić realizację przedsięwzięć związanych z gospodarką odpadami na terenie gminy, których powodzenie uzależnione jest w głównej mierze od finansowania zewnętrznego, w tym funduszy unijnych. Brak określenia proekologicznych celów jakimi gmina ma się posługiwać realizując politykę odpadową może sprawić, iż postęp i rozwój gmin będzie odbywał się chaotycznie bez uwzględnienia potrzeb ochrony i kształtowania środowiska.

Za przeprowadzeniem aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami w jej obecnym wyglądzie przemawia także potrzeba dostosowywania Regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie do aktualnych przepisów prawnych. Regulamin ten odnosi się również bezpośrednio do aktualizowanego dokumentu – planu gospodarki odpadami.

7. ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO REALIZACJI PGO I ZAPOBIEGANIE NEGATYWNYM ODDZIAŁYWANIOM

7.1. Potencjalne znaczące oddziaływanie realizacji aktualizowanego PGO na środowisko

Analiza wpływu realizacji założonych celów projektu Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Opalenica pozwoliła wskazać na zasadniczą grupę przedsięwzięć o potencjalnym znaczącym oddziaływaniu na środowisko.

Do przedsięwzięć o potencjalnym oddziaływaniu należy zaliczyć takie zadania jak:

1. Bieżąca likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. dzikie wysypiska)
2. Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Jastrzębnikach
3. Realizacja zadań w zakresie gospodarowania azbestem:
 - demontaż pokryć dachowych,

- wymiana rur azbestowych w sieci wodociągowej.

Szczegółowa analiza i ocena oddziaływania „Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami Gminy Opalenica” na poszczególne elementy środowiska została przedstawiona w załączniku nr 1 do niniejszego opracowania.

7.2. Zapobieganie, ograniczanie lub kompensacja przyrodnicza ujemnych oddziaływań na środowisko

Na podstawie szczegółowej analizy oddziaływania na środowisko „Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Opalenica” (załącznik 1) wskazano, iż negatywne oddziaływanie na środowisko Planu będzie się ujawniać przede wszystkim na etapie prowadzonych robót budowlanych. W wyniku tych działań zachodzić będą krótkotrwałe lub chwilowe negatywne oddziaływania. Ich efektem mogą stać się takie przekształcenia środowiska, które spowodują pogorszenie się niektórych jego elementów. Prowadzenie robót budowlanych powinno odbywać się tak by ograniczać ujemne oddziaływanie na środowisko – przez właściwą inwentaryzację przyrody na danym obszarze, identyfikację możliwych zagrożeń podczas wykonywania prac budowlanych, właściwą gospodarkę odpadami w trakcie robót, zabezpieczenie obszaru sąsiedniego, możliwie jak największe ograniczenie terenu prowadzonych prac, itp. Szczególnie na terenach leżących bezpośrednio w sąsiedztwie lub objętych obszarem NATURĄ 2000 – np. w miejscowości Kopanki, „Dolinie rzeki Mogielnicy”.

Można zezwolić na realizację inwestycji negatywnie oddziałującej na przedmiot ochrony tylko wtedy, gdy przemawiają za tym wymogi „nadrzędnego interesu publicznego” (takie jak założone w planach nadrzędnych rozbudowa instalacji do zagospodarowania odpadów w ramach ZZO) i nie ma rozwiązań alternatywnych. Warunkiem dopuszczenia do realizacji jest wtedy wykonanie tzw. kompensacji przyrodniczej, której celem jest zapewnienie spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów NATURY 2000.

8. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE REALIZACJI PROGRAMU NA ŚRODOWISKO

Projekt aktualizowanego Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Opalenica nie przewiduje działań mogących oddziaływać transgranicznie na środowisko.

9. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU AKTUALIZACJI PGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Ocena realizacji planu gospodarki odpadami przeprowadzona będzie na podstawie danych z następujących źródeł informacji:

1. bazy danych „ODPADY” prowadzonej przez Urząd Marszałkowski woj. wielkopolskiego (informacje podstawowe – po uzyskaniu dostępu do bazy),
2. Głównego Urzędu Statystycznego (GUS),
3. Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ),
4. Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego,
5. ankietyzacji jednostek zajmujących się gospodarowaniem odpadów na terenie gminy – m. in. firm wywozowych.

Poniżej podano wskaźniki monitorowania realizacji planu gospodarki odpadami:

1 wskaźniki ogólne

- Masa odpadów wytworzonych ogółem
- Odsetek masy odpadów wytworzonych poddanych recyklingowi (bez recyklingu organicznego)
- Odsetek masy odpadów wytworzonych poddanych recyklingowi organicznemu
- Odsetek masy odpadów wytworzonych poddanych unieszkodliwianiu (bez składowania)
- Odsetek masy odpadów wytworzonych poddanych składowaniu
- Środki finansowe wydatkowane na budowę instalacji gospodarki odpadami - ogółem
- Środki finansowe wydatkowane na budowę instalacji gospodarki odpadami- z funduszy Unii Europejskiej
- Liczba etatów w administracji w zakresie gospodarki odpadami

2 odpady komunalne

- Odsetek mieszkańców gminy objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych
- Masa zebranych odpadów komunalnych – ogółem
- Masa opadów komunalnych zebranych selektywnie
- Masa opadów komunalnych zebranych jako zmieszane odpady komunalne
- Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych jako zmieszane odpady komunalne, składowanych bez przetwarzania
- Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie poddanych recyklingowi (bez recyklingu organicznego)
- Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie poddanych recyklingowi organicznemu
- Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie poddanych unieszkodliwianiu (bez składowania)
- Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie poddanych składowaniu
- Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowisko odpadów
- Odsetek masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowiskach odpadów w stosunku do wytworzonych w 1995r.
- Masa zebranego zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych
- Liczba czynnych składowisk odpadów, na których składowane są odpady komunalne- na terenie gminy
- Liczba instalacji do zagospodarowania odpadów- na terenie gminy
- Moce przerobowe instalacji zagospodarowania odpadów – na terenie gminy

3 odpady niebezpieczne

- Masa wytworzonych odpadów niebezpiecznych – ogółem
- Odsetek masy wytworzonych odpadów niebezpiecznych poddanych recyklingowi
- Odsetek masy wytworzonych odpadów niebezpiecznych poddanych termicznemu przekształcaniu
- Odsetek masy wytworzonych odpadów niebezpiecznych unieszkodliwianych przez składowanie
- Odsetek wytworzonych odpadów niebezpiecznych unieszkodliwianych metodami innymi niż przez składowanie

- Masa selektywnie zebranych komunalnych odpadów niebezpiecznych
- Odsetek masy selektywnie zebranych komunalnych odpadów niebezpiecznych poddanych recyklingowi.
- Odsetek masy selektywnie zebranych komunalnych odpadów niebezpiecznych poddanych termicznemu przekształceniu
- Odsetek masy selektywnie zebranych komunalnych odpadów niebezpiecznych składowanych bez przetworzenia
- Masa selektywnie zebranych baterii i akumulatorów
- Masa usuniętych i przekazanych do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest
- Masa zebranego zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego ogółem z gospodarstw domowych
- Masa zebranego zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z gospodarstw domowych w przeliczeniu na statystycznego mieszkańca

4 komunalne osady ściekowe

- Masa wytworzonych komunalnych osadów ściekowych
- Odsetek wytworzonych komunalnych osadów ściekowych bezpośrednio wykorzystywanych w rolnictwie

5 odpady opakowaniowe

- Poziom odzysku dla odpadów opakowaniowych ogółem
- Poziom recyklingu dla odpadów opakowaniowych ogółem
- Poziom recyklingu odpadów opakowaniowych ze szkła
- Poziom recyklingu odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych
- Poziom recyklingu odpadów opakowaniowych z papieru i tektury
- Poziom recyklingu odpadów opakowaniowych ze stali
- Poziom recyklingu odpadów opakowaniowych z aluminium.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Zgodnie z art. 14 i 15 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz.U. z 2007r. nr 39 poz. 251) - organ wykonawczy gminy posiada obowiązek opracowania planu gospodarki odpadami oraz jego aktualizacji wynikającej ze zmian wprowadzonych ustawą z lipca 2005 roku.

W aktualizacji dokonano oceny stanu i jakości środowiska naturalnego na terenie Gminy Opalenica, a w szczególności: zasobów wodnych i gospodarki wodno – ściekowej, powierzchni ziemi i gleby, zasobów przyrody, powietrza, hałasu, pól elektromagnetycznych. Został także ujęty aspekt energii odnawialnej i gospodarki odpadami.

Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Opalenica została sporządzona w celu określenia aktualnych warunków, wymagań oraz zadań niezbędnych do realizacji z zakresu gospodarki odpadami w powiązaniu z ochroną środowiska.

W aktualizacji Planu wyznaczono cele w zakresie gospodarki odpadami dla gminy Opalenica na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016 oraz zaproponowano działania, mające pozwolić na ich osiągnięcie. Wskazano także - w celu uzupełnienia środków własnych gminy - możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych. Wyznaczono wskaźniki, służące badaniu postępu realizacji założeń Planu. Dokonano także oceny wpływu aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami na poszczególne komponenty środowiska naturalnego, obszary NATURY 2000 oraz ludzi i ich dobra materialne, krajobraz, klimat i zabytki.